

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
освітнього компоненту
Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма **Дошкільна освіта**
Спеціальність **012 Дошкільна освіта**
Галузь знань **Освіта**
Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Викладач	Юлія СЕМЕНЯКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fdsso/structure-fdsso/kaf-doshkilna-osvita/composition-kaf-doshkilna-osvita/semenayko/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	yulia.nazaruk@ukr.net
Графік консультацій	Консультації проводяться в понеділка по суботу з використанням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	60	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: еколого-розвивальне середовище, природничо-екологічна компетенція, жива та нежива природа, екскурсії в природу, освіта для сталого розвитку, куточок природи, експериментально-дослідницька діяльність.

Мета вивчення освітнього компоненту «Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою» формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти в контексті вивчення об'єктів та явищ природи, методів ознайомлення дітей з ними і форм організації освітньої роботи в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в закладі дошкільної освіти

Результати навчання:

ПРН 5. Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач.

ПРН 6. Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів дітьми раннього і дошкільного віку та стратегії їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання

Зміст курсу

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади курсу «Методика ознайомлення дітей з природою»

Методика ознайомлення дітей з природою в системі педагогічних наук. Становлення і розвиток дисципліни. Визначення основних завдань екологічного виховання дітей в ході ознайомлення їх з природою на основі сучасних наукових психолого-педагогічних досліджень. Екологічна освіта в країнах Західної Європи і США та в Україні. Зміст і завдання методики ознайомлення дітей з природою. Естетична цінність природи та особливості її виховання в дошкільників. Моральна цінність природи. Вирішення завдань розумового виховання у процесі ознайомлення дітей з природою. Природа як фактор фізичного виховання дошкільників. Базовий компонент дошкільної освіти про зміст і завдання ознайомлення дітей з природою в дошкільному закладі. Осередок природи – частина навчально-виховного середовища ЗДО. Обладнання куточка природи у ЗДО. Вимоги до обладнання осередку природи у ЗДО. Кімнатні рослини – матеріал для формування у дітей уявлень про рослину - частину живої природи. Отруйні рослини. Розміщення та догляд за кімнатними рослинами. Організація догляду дошкільників за рослинами та тваринами у ЗДО.

Змістовий модуль 2. Методи ознайомлення дітей з природою. Загальна характеристика методів ознайомлення дітей з природою Класифікація методів ознайомлення дітей з довкіллям. Пояснювально-ілюстративний, проблемний. Методи, які забезпечують безпосередній і дійовий контакт дітей з природою. Дослідницький метод. Практичні методи. Ігрові методи ознайомлення дітей з довкіллям. Наочні методи. Значення використання ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей з природою. Види ілюстративного матеріалу. Моделі. Методика використання дидактичних картин та фотоілюстрацій у роботі з дітьми різних вікових груп. Своєрідність використання репродукцій художніх картин у роботі щодо ознайомлення дошкільників з природою. Використання технічних засобів для демонстрації наочного матеріалу на заняттях та в повсякденному житті. Використання ілюстративного матеріалу (картин, діапозитивів, кінофільмів, мультимедіа, інтернет-ресурсів) на заняттях з дітьми. Вимоги до змісту і оформлення наочних посібників для різних вікових груп. Словесні методи. Зв'язок їх з методами безпосереднього ознайомлення з природою. Психологічні основи використання словесних методів у навчанні дошкільників. Класифікація словесних методів ознайомлення дітей з природою. Види розповідей та загальні вимоги до них. Мовні логічні завдання як особливий вид розповіді. Бесіда як метод ознайомлення дітей з природою. Види бесід та вимоги до їх проведення. Взаємозв'язок бесід з іншими методами ознайомлення дітей з природою. Бесіди: пропедевтичні, супроводжуючі діяльність дітей, підсумкові, евристичні, узагальнюючі. Розповіді вихователя і дітей. Використання в екологічному вихованні різноманітних літературних жанрів (казок та реалістичних оповідань, віршів, загадок, тощо).. Використання усної народної творчості. Словесні ігри (фіксація вражень і закріплення знань дітей про природу). Психологічні основи використання словесних методів у навчанні дошкільників.

Змістовий модуль 3. Еколого-розвивальне середовище – складова формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку Психолого-педагогічна оцінка впливу природного довкілля на особистісне становлення дитини дошкільного віку. Значення природного розвивального середовища у формуванні природничо-екологічної компетенції дошкільника (створення умов для повноцінного всебічного розвитку дітей; реалізація програмового змісту освітньої лінії «Дитина у природному довкіллі»; опора на особистісно-орієнтовану модель взаємодії між педагогом і дітьми; забезпечення інтересів дитини, задоволення її природних нахилів і потреб; наповнення середовища новинками розвивального характеру, забезпечення складових елементів еколого-розвивального середовища та їх варіативність. Природне розвивальне середовище. Екологічний простір у приміщенні, зміст та його складники. Еколого-предметне середовище в дошкільному навчальному закладі: книги та дидактичні посібники, твори мистецтва, екологічний музей. Екологічний простір на території дошкільного навчального закладу, зміст та його складники. Складові компоненти природно-розвивального середовища у ДНЗ: куточок природи, екологічна стежина, куточок лісу, луки, водойми, саду екологічна лабораторія, зимовий сад, город, квітники тощо

Змістовий модуль 4. Форми організації природничо-екологічної діяльності дітей дошкільного віку . Форми організації роботи по ознайомленню дошкільників з природою. Форми організації освітньої роботи з формування природничо-екологічної компетенції дітей (заняття, екскурсія як особливий вид занять, цільові та повсякденні прогулянки). Значення і місце занять у системі роботи

щодо формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку. Інтегрований характер занять екологічного спрямування. Підготовка вихователя до заняття: визначення змісту знань, умінь і навичок, що формуються на занятті, виходячи з вимог програми; відбір матеріалу для занять; використання різноманітних методів і прийомів навчання на заняттях відповідно до завдань програми, інтересів та можливостей дітей. Методика організації і проведення природознавчих занять з дітьми різного віку. Особливості проведення ігор-занять з дітьми раннього віку. Використання на заняттях досвіду і знань дітей, що отримані у повсякденному житті, їх систематизація на заняттях. Індивідуалізація природничої освіти дітей за їх інтересами. Зв'язок занять з іншими формами роботи.

Змістовий модуль 5. Особливості та вимоги до організації екскурсій у природу. Характеристика цільової прогулянки. Особливості організації повсякденної прогулянки, її спрямування на вирішення завдань формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку. Екологічні акції та проекти. Залучення батьків до різних форм організації роботи за освітньою лінією «Віконечко у природу».

Змістовий модуль 6. Куточок природи дошкільного навчального закладу. Необхідність організації куточка природи, його навчально-виховне значення. Розміщення і обладнання куточка природи. Створення науково-природничого центру в куточку природи. Вимоги до його обладнання. Правила підбору об'єктів для куточка природи: врахування можливостей утримання об'єкта в умовах жилого приміщення, безпечність для дітей, відповідність вимогам програм, доступність для догляду тощо, постійні та тимчасові мешканці куточка природи. Кімнатні рослини куточка природи і зимового саду (декоративно-красиво-квітучі, цибулинні, виткі, ампельні, сукуленти): особливості догляду, використання в інтер'єрі ЗДО. Утримання риб у куточку природи. Риби місцевих водойм і екзотичні риби умови утримання. Влаштування акваріуму і догляд за ним. Птахи в куточку природи. Умови утримання в куточку природи папуг, канарок, щиглів, ссавців – постійних мешканців кутка природи: морська свинка, хом'ячок. Утримання тимчасових мешканців куточка природи: безхребетні тварини (молюски, ракоподібні, комахи) та хребетні (земноводні, плазуни, ссавці, птахи). Сезонні зміни в об'єктах куточка природи.

Змістовий модуль 7. Ділянка дошкільного навчального закладу. Значення ділянки для реалізації змісту і завдань формування природничоекологічної компетенції дітей дошкільного віку. Вимоги до планування та озеленення ділянки закладу дошкільної освіти. Вибір та розміщення дерев, кущів, витких рослин. Влаштування газонів на ділянці. Вибір місця для квітника. Планування та форми квітників (клумби, рабатки, бордюри, альпійські гірки, мікс-бордери). Підбір декоративних квіткових рослин для квітника: однорічні, дворічні, багаторічні з урахуванням термінів цвітіння та естетичних вимог. Вирощування квітів, догляд за ними. Збір насіння. Зимове зберігання бульб та цибулин. Зрізання квітів. Складання букетів. Зміст роботи з ознайомлення дошкільників з декоративними квітами. Вибір місця та планування городу на ділянці дошкільного закладу. Загальна характеристика овочевих культур, рекомендованих для вирощування в дошкільному навчальному закладі. Особливості вирощування овочів (городня сівозміна, обробіток і удобрення ґрунту, підготовка розсади і висаджування її у ґрунт). Догляд за рослинами городу. Механічні та біологічні методи боротьби з хворобами та шкідниками рослин.

Змістовий модуль 8. Планування і облік роботи по ознайомлення дітей з природою. Керівництво методичною роботою по ознайомленню дітей з природою. Значення та основні принципи планування роботи по ознайомленню дошкільників з природою в дошкільному закладі. Керівництво процесом ознайомлення дошкільників з природою з боку завідуючої та методиста ЗДО. Робота в методичному кабінеті

Методи навчання:

Наочні методи:

–Лекція з використанням мультимедійної презентації. Цей метод передбачає передачу інформації під час лекції викладачем за допомогою мультимедійної презентації, яка може включати текст, зображення, відеофрагменти.

–Мнемонічний метод. Охоплює різні техніки та стратегії для полегшення запам'ятовування матеріалу. Це може бути складання інтелектуальних карт, визначення ключових слів або активне пригадування.

–Конструювання. Створення різних форм представлення інформації, таких як малюнок, схема чи таблиця, для кращого розуміння, аналізу та запам'ятовування матеріалу.

Словесні методи:

–Дискусія. Обговорення питань та висловлення власних думок щодо певної теми чи проблеми, аргументація своєї точки зору, наведення прикладів.

–Обговорення. Аналіз та обговорення конкретного питання чи проблеми з метою досягнення глибшого розуміння теми або окремого питання.

– Інтелектуальні розминки. Проведення різноманітних завдань та активностей, спрямованих на розвиток когнітивних здібностей, комунікативних навичок.

–Пояснення. Активна участь викладача (здобувача у разі, якщо відбувається навчання одне одного) у поясненні матеріалу, викладанні ключових понять, ілюстрації прикладів та докладного роз'яснення складних або незрозумілих аспектів навчального матеріалу.

Практичні методи:

–Робота в групах. Спільне опрацювання завдань чи розробка плану проєкту, що сприяє колективному навчанню та обміну думками.

–Case-study. Розбір конкретних ситуацій для аналізу та пошуку шляхів розв'язання проблеми.

–Мозковий штурм. Генерування ідей для розв'язання конкретної проблеми або завдання.

–Рольова гра. Виконання певної ролі та взаємодія в імітованій ситуації.

–Метод вправ. Розв'язання практичних завдань для закріплення, розширення та застосування набутих знань та навичок.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Безпека. Оскільки основним пріоритетом в умовах дії воєнного стану є Ваша безпека, будь ласка, у разі оголошення повітряної тривоги попередьте про це викладача, припиняйте заняття та переходьте в укриття. Якщо немає можливості спуститися в укриття (або його просто немає поблизу), то дотримуйтеся правила двох стін. За можливості повідомте про свій стан після завершення заняття

Відвідування занять/регуляція пропусків. Організація вивчення дисципліни відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у БДПУ», «Положення про організацію самостійної роботи студентів БДПУ», «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальної діяльності досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ», «Положення про академічну доброчесність БДПУ», «Про виявлення і запобігання академічного плагіату у БДПУ».

Вивчення дисципліни передбачає використання таких форм організації навчання: лекція, семінарське заняття, самостійна та індивідуальна робота.

Лекційні заняття передують практичним заняттям і призначені для ознайомлення зі змістом курсу. При проведенні лекційних занять використовується мультимедійна техніка для демонстрації основних положень лекції, а також засоби наочності: рисунки, графіки, діаграми, таблиці. Проте презентації не будуть доступними для ознайомлення після лекційного заняття. Тому важливо робити записи під час лекційних занять. Це дозволить запам'ятати ключові деталі. Що найважливіше – дозволить зосередитися на найважливішій інформації, уважніше слухати і критично сприймати подану інформацію. Нотатки не повинні бути надто детальними. Вони повинні бути достатніми для відтворення інформації у пам'яті після лекції.

Практичні заняття проводяться після лекційних занять і призначені для більш глибокого аналізу тем занять, а також для закріплення отриманих знань та формування вмінь використовувати набуті знання в практичній роботі. Підготовка до семінарських занять передбачає опрацювання визначеного матеріалу та виконання завдань. Самостійні та індивідуальні завдання складаються своєчасно.

Академічна доброчесність, використання Chat GPT та професійна етика. Усі письмові роботи, що виконуються Вами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою <https://textovod.com/unique> та Detect Gpt. Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей,

розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Виявлення ознак академічної доброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності та неправомірного використання технологій штучного інтелекту (ШІ) не толеруються; підтримка створення освітньо-наукового середовища, побудованого на прозорості, доброчесності та високих стандартах наукової етики. Інструменти штучного інтелекту, такі як ChatGPT, Grammarly, Claude, Gemini та інші подібні платформи, можуть бути використані здобувачами освіти для підтримки самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Це включає написання чернеток, перевірку граматики, генерацію ідей або обробку даних тощо. Використання має бути етичним і усвідомленим та не замінює особистий аналіз і висновки здобувача. Суттєве використання ШІ підлягає обов'язковому розкриттю у письмовій/проектній роботі відповідно до політик БДПУ (Політика БДПУ щодо ШІ в дослідженнях; Рекомендації GAIDeT; Положення про використання ШІ в освітньому процесі). Розкриття подається у вигляді декларації в тексті роботи. Недекларування вважається порушенням академічної доброчесності. Розміщення декларації здійснюється перед «Списком використаних джерел» або наприкінці роботи, якщо список джерел не передбачено. У декларації стисло зазначаються: (1) інструмент(и), версія(ї) та дати використання; (2) делеговані завдання за таксономією GAIDeT і рівень людського нагляду; (3) підтвердження повної відповідальності автора(ів) за зміст і те, що ШІ не є (спів)автором; (4) дотримання етики та безпеки даних (не передавати персональні/чутливі дані; результати ШІ перевіряти критично). Як згенерувати декларацію (коротка інструкція): 1. Перейдіть до GAIDeT Declaration Generator: <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html> **або** <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/> 2. Вкажіть ПІБ автора(ів). 3. Оберіть інструмент(и) ШІ, зазначте версію(ї) та дати використання. 4. Позначте делеговані завдання зі списку таксономії GAIDeT та, за потреби, додайте короткий коментар. 5. Натисніть «Згенерувати» і вставте сформований текст у розділ «Декларація використання генеративного ШІ (GAIDeT)» вашої роботи (або на останній слайд презентації під час захисту).

В умовах дистанційного навчання лекційні, семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента

Дедайлни. роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. У разі неможливості присутності на відпрацюванні, здобувач, за узгодженням з викладачем, надсилає електронний звіт з виконання практичних завдань чи самостійної роботи на електронну пошту викладача та, у разі необхідності, здійснює захист не виконаних вчасно завдань з використанням відеозв'язку.

Комунікація. Базовою платформою для нашої взаємодії є Moodle <https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=2363>). Окремо також створено Telegram-групу, яка призначена для нашої активної комунікації, обміну ідеями, зберігання та обговорення матеріалів і, звісно, підтримки одне одного в навчанні та житті. В ній Ви можете залишати свої запитання, ділитися корисними ресурсами та завжди бути в курсі всіх важливих подій та оголошень від мене та одногрупників. Не соромтеся активно брати участь у дискусіях та запитувати рекомендації. Разом нам буде легше досягти успіху в навчанні та забезпечити стабільність вашого розвитку!

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (комп'ютер); програмне або платформи/вебсервіси (Zoom, Moodle, ChatGPT, Canva, Jamboard, репозитарій та ін.).

Система оцінювання та вимоги: Оцінювання протягом цієї дисципліни буде використовуватися з метою сприяння Вашому особистісно-професійному розвитку. Оцінки не повинні бути джерелом

страху або негативних емоцій, а, навпаки, їх слід розглядати як стимул для подальших змін та засіб відстеження особистісно-професійного росту і розвитку. Я обіцяю, що оцінювання буде справедливим і відображатиме Ваші зусилля та досягнення під час вивчення цієї дисципліни.

1. Поточний контроль. Це можуть бути усні виступи, короткі відповіді на запитання (письмові/ усні), створення нотатків (ментальні карти, таблиці, скетчноутинг (скрайбінг) тощо), мультимедійних презентацій; само- та взаємооцінювання (оцінка / надання відгуку на роботу одногрупників), індивідуальний проєкт.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання Ваших робіт та відповідей я звертаю увагу на наступні аспекти:

- Рівень розуміння теми та вміння висловлювати свої ідеї, аргументувати їх.
- Здатність до систематизації інформації та створення структурованих матеріалів.
- Креативний підхід до створення цифрового контенту і навчальних матеріалів.
- Глибина аналізу кейсів та Ваша здатність інтегрувати знання з інших дисциплін для розв'язання поставлених професійних задач.

– Самооцінювання та взаємооцінювання відображають вашу здатність аналізувати власні досягнення та знаходити шляхи самовдосконалення.

Система оцінювання та вимоги:

Умови допуску до підсумкового контролю:

- відвідування (або відпрацювання) усіх занять;
- наявність конспекту лекції чи самопідготовки;
- активна і продуктивна участь у семінарських заняттях (відповіді на запитання, доповнення, наведення прикладів тощо);

– складання підсумкових тестів зі змістовних модулів.

– вчасне виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий контроль: Формою підсумкового семестрового контролю є залік

Семестровий контроль

Здобувач вищої освіти може бути допущеним до семестрового контролю (екзамену) за умови успішного навчання упродовж семестру, а саме: рейтинг його поточної успішності повинен складати від 50 до 100 балів.

Нарахування рейтингових балів під час екзамену здійснюється незалежно від поточної успішності в межах від 1 до 50 балів.

Шкала оцінювання ЄКТС

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Наказ МОН №33 від 12.01.2021/
https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. К.: Видавничий Дім „Слово”, 2008. 408 с.

3. Горопаха Н. М. Методика ознайомлення дітей з природою. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 432 с.

4. Загородня Л.П. Теорія і методика формування природничо-екологічної компетентності в дошкільників: курс лекцій. Глухів. 2023. 379 с.

5. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В.Беленька, О.А.Половіна. К. : Генеза, 2016. 98с

6. Лисенко Н.В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. К.: Видавничий дім «Слово», 2015. 352 с.

Додаткова література

7. Беленька Г.В. Природничі науки в казках, запитаннях, завданнях, дослідях. Науково-методичний посібник для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. К.: Шкільний світ, 2011. 128 с.

8. Гавриш Н., Саприкіна О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів за заг. ред. О. Пометун. Дніпропетровськ: Ліра, 2014. 120 с.

9. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури (теоретичні та методичні аспекти): монографія; Ін-т пробл. виховання НАПН України. К.: Персонал, 2010. 319 с.

10. Бочелюк О. І. Кімнатне квітникарство в дошкільному закладі Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2012. 240 с

Інтернет-ресурси:

11. Електронний журнал «Методична скарбничка вихователя» URL: <https://evykhovatel.m CFR.ua/>

12. . <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-ditmistarsogo-doshkilnogo-viku-po-oznajomlennu-ditej-z-prirodou-poriroku-prigodi-parasolok-78122.html> Конспекти занять

13. . Освіта для сталого розвитку в дії <http://www.esd.org.ua/node/892> <http://www.ecoosvita.org.ua/>

14. Борейко В. Є., Подобайло А. В. Екологічна етика. Навчальний посібник. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/bioetica/Borejko/index.html>

18. Дошкільна освіта: сайт МОН України - <https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>

2. Сайт БДПУ <https://bdpu.org.ua/>

3. Електронна підтримка навчання Modle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>